

Handläggare
Anita Wirén Konstantis**Till**
Överförmyndarnämnden

Yttrande till JO

Förslag till beslut

1. Överförmyndarnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande till Justitieombudsmannen (dnr 8841-2024).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Håkan Andersson
FörvaltningschefAnita Wirén Konstantis
Enhetschef

Ärende

Justitieombudsmannen har den 12 november 2024 begärt ett yttrande från Överförmyndarnämnden i Stockholms stad gällande sitt beslut att granska de lämplighetsbedömningar nämnden gör av tillänkta och redan förordnade ställföreträdare, med särskilt fokus på antalet uppdrag.

JO begär att nämnden ska yttra sig och redogöra för sina rutiner och kontroller i de aktuella delarna och besvara ställda frågor.

Yttrandet ska lämnas till Justitieombudsmannen senast den 15 januari 2025.

Yttrande

JO har frågat om nämnden har några riktlinjer för hur många uppdrag en ställföreträdare kan åta sig och om sådana finns, gör nämnden någon skillnad mellan vad för slags ställföreträdarskap uppdragen avser.

Svar: Nämnden har inte någon fast gräns för hur många uppdrag en ställföreträdare får ha. Det finns en riktlinje om att en ställföreträdare som har fler än 20 uppdrag endast ska föreslås eller förordnas om enhetschef tillstyrker detta. En bedömning görs gällande möjligheten att rekrytera en annan person till uppdraget och ställföreträdarens förmåga att klara av flera uppdrag.

JO undrar vidare om det har betydelse om det finns åtaganden i andra kommuner.

Svar: Det är svårt att veta hur många uppdrag en ställföreträdare har i andra kommuner på grund av att det ännu inte finns något nationellt ställföreträdareregister. Alla som gör en intresseanmälan för att bli god man eller förvaltare får frågan om de har uppdrag i andra kommuner.

JO vill veta på vilket sätt nämnden bedömer att antalet uppdrag kan ha betydelse för lämpligheten samt vilka överväganden och ställningstaganden som görs om nämnden upptäcker att en redan förordnad ställföreträdare har ett stort antal uppdrag i andra kommuner.

Svar: Nämndens bedömning utgår ifrån att en ställföreträdare behöver ha en särskild kompetens och erfarenhet för att hen ska klara av flera uppdrag. Det krävs ett strukturerat arbetssätt och skicklighet för att hantera ett större antal uppdrag på ett sätt som inte är till nackdel för huvudmannen. Ärendets komplexitet är en annan viktig faktor vid bedömningen om en ställföreträdare med många uppdrag ska anses vara lämplig för ytterligare ett uppdrag.

Det finns en risk för att en ställföreträdare som tar på sig alltför många uppdrag inte klarar av att tillgodose samtliga huvudmäns intressen. Nämnden kontrollerar om ställföreträdaren klarar av att inkomma med begärda upplysningar och redovisning och hålla de givna respittiderna.

Nämnden utövar tillsyn över ställföreträdare genom att granska redovisningar i form av förteckning, årsräkning och sluträkning samt en redogörelse för hur uppdraget har utförts under året. Enligt nämndens rutiner granskas alla ställföreträdare med fler än nio uppdrag av samma handläggare för att på så sätt lättare kunna upptäcka samband och eventuella oegentligheter. I de fall en tidigare årsräkning har granskats med anmärkning eller om det under året har inkommit indikationer på att något kan vara felaktigt eller ohederligt djupgranskas dessa årsräkningar.

Nämnden gör årligen en lämplighetsprövning genom att begära utdrag ur polisens belastningsregister samt genom en kreditupplysning på samtliga gode män och förvaltare.

Lämplighetsutredning görs också i samband med att klagomål kommer in från huvudmän eller från andra i huvudmannens närhet.

Kännedom om ställföreträdare har uppdrag i andra kommuner får nämnden endast i samband med en ny intresseanmälan.

I samband med en lämplighetsutredning efter inkomna klagomål gentemot en person med flera uppdrag i Stockholms överförmyndarnämnd kan ställföreträdaren få frågan om hur många uppdrag hen har totalt i landet.

JO undrar om det förekommer att en ställföreträdare som av något skäl har bedömts som olämplig får nya uppdrag.

Svar: Ja, det har förekommit att en person har avstängts för nya uppdrag under den tid förvaltningen gör en lämplighetsutredning. En sådan utredning kan ha startats på grund av inkomna klagomål men kan även vara på initiativ av förvaltningen själv efter upptäckta oklarheter i en redovisning. Om utredningen inte finner några oegentligheter kan den granskade ställföreträdaren åter få uppdrag.

Förvaltningen ska i sitt yttrande till tingsrätten uttala sig om en föreslagen persons lämplighet. Har förvaltningen funnit skäl som kan ha betydelse för dennes lämplighet redovisas det i yttrandet.

Bedömningar och lämplighetskontroller redovisas i ärendehanteringssystemet LEX där varje ställföreträdare har ett eget så kallat objektskort samt i rekryteringsverktyget Recruto.

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Föräldrabalken 11 kap. 12 §

Följande personer ska ha protokollsutdrag:

JOkansli2@jo.se

eller

Riksdagens ombudsmän
Box 16327
103 26 Stockholm

